

## 3 Kända ombyggnader, förändringar och underhållsarbeten

### 3.1 Källor och litteratur

*Från Mälardalen till skogsbygd, landsbygdens kulturmiljöer i Enköpings kommun*, Enköping 1993. (FMTS)

Nilsén, Anna, *Altuna kyrka, Upplands kyrkor 154*. Uppsala 1972. (UK)

*Vägvisare till kyrkorna i Uppsala län*, Uppsala 1997 (VV)

Upplandsmuseets arkiv: Fotografier och handlingar i topografiska arkivet. (UM)  
 Tidningsklipp: Enköpingsposten (EP), Västmanlands folkblad (Folkbl.), Västmanlands läns tidning (VLT), Sala Allehanda (SA).

### 3.2 Kronologisk förteckning

Årtal	Händelse	Källa
1850	Altuna kyrka invigdes. Den byggdes efter ritningar från 1848 av den kände arkitekten J. F. Åbom och började byggas 1848. Byggmästare var C. G. Gundberg, Stockholm. Kyrkan ersatte den medeltida kyrkan vilken revs 1848. Kyrkan försågs med en ny orgel som byggdes av Pehr Gullbergsson, Lillkyrka. Han återanvände delar av den gamla orgeln från 1775. Predikstolen, läktaren och bänkinredningen byggdes samtidigt med kyrkan.	VV s 41 EP 11.11.50 UK s 10
1852	Det Creutz-Cronhielmska gravkoret återuppfördes på kyrkogården. Det ersatte ett äldre gravkor på samma plats som varit sammanbyggt med gamla kyrkan. Byggnaden har använts som bisättningsrum sedan den uppfördes.	UK s 12
1880-t	Det von Engeströmska gravkoret byggdes intill kyrkans nordöstra hörn.	UK s 12
1911	Målningarna som pryder korväggen utfördes av J. Thulin.	UK s 10
1917	Den medeltida dopfunten placerades i koret och kom åter till användning.	UK s 13
1918	Runstenen vid kyrkan fick sin nuvarande placering. Den var tidigare inmurad i gravkorets på kyrkogården sockel och hade innan dess varit inmurad i den gamla kyrkan.	FMTS s 65
1926	Creutz-Cronhielmska gravkoret på kyrkogården renoverades.	UM
1931	Invändig restaurering. Nya golv inlades och ventilation anordnades under golvet. Bänkarna breddades och gjordes bekvämare. Invändig ommålning utfördes.	SA 12.10.31, VLT 23.6.31
1939	Ett nytt orgelverk byggdes av J. Westerlund, Lövestabruk.	UK s 10
1953	En oljeeldad varmluftskamin inköptes för att provisoriskt värma kyrkan sedan den gamla plåtkaminen blivit helt utbränd. Byggnadsstyrelsen gav tillstånd till insättande av innanfönster.	UM
1960	Storklockan lämnades in för omgjutning hos Bergholtz klockgjuteri.	EP 31.3.60
1961	Det Creutz-Cronhielmska gravkoret renoverades efter att ha "rämnat". Ett par stora träd vid gravkoret togs ner.	Folkbl. 10.12.61
1968	Utvändig restaurering av kyrkan. Fasadputs renoverades, kyrktaket och tornet reparerades.	VLT 1.6.68
1969-70	Raä gav tillstånd till installation av elvärme i kyrkan 1969, vilket utfördes 1970.	UM

1972	Förslag till värmeisolering och ventilation av vinden upprättades av Bjerking AB, Uppsala. Arbetet slutfördes samma år	UM
1980	Upplandsmuseet besiktade skador på sarkofager i von Engeströmska gravkoret. Länsstyrelsen gav tillstånd till anläggande av urngravplatser på kyrkogården .	UM UM
1981	Raä överlämnar till Länsstyrelsen i Uppsala län ett ärende rörande renovering av Creutz-Cronhielska gravkoret på kyrkogården.	UM
1985	Raä gav tillstånd till brottsförebyggande åtgärder i form av dokumentation och märkning av inventarier.	UM
1990	Uno Söderbergs arkitektkontor, Stockholm, gjorde förslag till renovering av puts på tornet och utbyte av plåt på tornhuvu.	UM
1992	Renoveringen av tornet genomfördes enligt Uno Söderbergs förslag. Kyrkspirans stock byttes ut, tornhuvu kläddes med ny kopparplåt, putsen lagades och avfärgades.	UM
1994	Plåttaket på långhuset byttes ut mot ny förzinkad stålplåt i samma utförande som det gamla svartplåttaket. I anslutning till plåtarbetena gjordes smärre putslagningar.	UM
1997	Predikstolen konserverades av konservator Sven-Olof Carlsson, Gimo.	UM
1999	Brädgolvet i koret renoverades. De påklistrade golvplattorna av plast togs bort och golvbräderna slipades och oljades. Tillstånd till anläggande av minneslund gavs av Länsstyrelsen.	UM UM
1999	Två bänkrader under läktaren togs bort på båda sidorna om mittgången. Bänkinredningen målades om med linoljefärg.	UM
2000	Det år 1994 lagda plåttaket målades med blymönja och linoljefärg.	UM
2003	Tillstånd till uppsättande av belysningsarmaturer på kyrkogården beviljades av Länsstyrelsen.	UM
2008	En renovering av Creutz-Cronhielska gravkoret kommer att utföras 2008, då det utjänta plåttaket ska bytas ut och fasadputs renoveras.	UM

Förteckningen är upprättad i april 2008